

Hoàn thiện công tác quản lý chi thường xuyên ngân sách nhà nước tại huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Improving the regular management of the state budget in Cai Nuoc district, Ca Mau province

Hà Thúc Vĩnh Duy

UBND huyện Cái Nước tỉnh Cà Mau, học viên trường Đại học Bình Dương

E-mail: 19001038@sdh.bdu.edu.vn

Tóm tắt: Phân bổ và sử dụng hợp lý nguồn ngân sách nhà nước (NSNN) là vấn đề quan trọng đối với các đơn vị hành chính sự nghiệp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý nguồn NSNN. Dựa vào những vấn đề lý luận cơ bản về quản lý chi NSNN, bài viết đánh giá thực trạng tình hình quản lý chi thường xuyên NSNN tại Ủy ban nhân dân (UBND) huyện Cái Nước giai đoạn 2016 - 2020 và đề xuất các giải pháp chủ yếu nhằm hoàn thiện công tác quản lý chi thường xuyên NSNN tại địa phương. Kết quả nghiên cứu cho thấy công tác quản lý chi thường xuyên NSNN của UBND huyện Cái Nước phù hợp với tình hình kinh tế - xã hội địa phương, cơ bản tuân thủ theo Luật NSNN 2015 và các văn bản hướng dẫn của tỉnh Cà Mau. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác quản lý chi thường xuyên NSNN của huyện vẫn chưa hoàn thiện, tình trạng lãng phí, chi tiêu dàn trải vẫn còn đó những vấn đề bức xúc, cản trở tiềm năng phát triển của huyện.

Từ khóa: ngân sách nhà nước; quản lý chi thường xuyên; hoàn thiện công tác; huyện Cái Nước, đơn vị công

Abstract: Reasonable allocation and use of state budget resources is an important issue for administrative and non-business units in order to improve the efficiency of state budget management. Based on basic theoretical issues on state budget expenditure management, the article assesses the current situation of state budget recurrent expenditure management at the People's Committee of Cai Nuoc district in the 2016-2020 period and proposes proposing key solutions to improve the management of recurrent state budget expenditures in the locality. The research results show that the management of recurrent expenditures of the state budget by the People's Committee of Cai Nuoc district is consistent with the local socio-economic situation, basically in compliance with the 2015 State Budget Law and guiding documents of Ca Mau province. However, besides the achieved results, the management of recurrent expenditures of the state budget in the district is still incomplete, wastefulness, and scattered spending still have pressing problems, hindering potentials. development capacity of the district.

Keywords: State budget; state budget expenditure management; complete the word; Cai Nuoc district, public units.

1. Giới thiệu

Huyện Cái Nước nằm ở vị trí trung tâm của tỉnh Cà Mau, thuộc vùng kinh tế nội địa của tỉnh (là huyện không tiếp giáp

với bờ biển), điều kiện phát triển kinh tế còn nhiều khó khăn, nông nghiệp - thủy sản còn chiếm tỷ trọng cao trong cơ cấu kinh tế, thu NSNN trên địa bàn còn thấp,

nguồn thu được hưởng theo phân cấp còn rất thấp, chưa đủ sức cân đối cho nhu cầu chi NSNN... Từ đó, khiến quản lý, điều hành ngân sách của huyện Cái Nước gặp nhiều khó khăn. Những năm gần đây, công tác quản lý chi NSNN đặc biệt là chi thường xuyên NSNN được triển khai một cách bài bản, đảm bảo, chặt chẽ hơn. Nhờ đó đã giảm được tỷ lệ thất thoát, lãng phí trong chi ngân sách của huyện. Tuy nhiên, công tác quản lý chi NSNN của huyện Cái Nước thời gian qua vẫn còn một số bất cập như: tỷ trọng chi thường xuyên NSNN trong chi cân đối ngân sách huyện còn lớn và tăng nhanh trong thời gian vừa; dự toán chi NSNN chưa sát với yêu cầu dẫn đến là phải điều chỉnh trong quá trình thực hiện; một số nguồn chi chưa đáp ứng yêu cầu theo tiêu chí ưu tiên; một số định mức phân bổ ngân sách cho chi thường xuyên chưa bám sát tình hình; điều hành chi NSNN còn chưa tạo phạm vi chủ động cần thiết cho đơn vị thụ hưởng ngân sách; tình trạng lạm dụng ngân sách, chi tiêu tùy tiện gây lãng phí, thất thoát vẫn tồn tại và càng ngày càng tinh vi hơn; thanh tra, giám sát việc sử dụng NSNN còn mang tính hình thức, hiệu quả chưa cao...

Vì vậy, việc nghiên cứu để nhận biết những hạn chế, bất cập và tìm kiếm các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước, góp phần vào việc thực hành tiết kiệm, chống tham nhũng, lãng phí; đảm bảo sử dụng kinh phí NSNN tiết kiệm, hiệu quả, đúng luật đã và đang là yêu cầu cấp thiết được đặt ra. Với những lý do trên, đề tài “Hoàn thiện

công tác quản lý chi thường xuyên ngân sách nhà nước tại huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau” là cấp bách và cần thiết. Để triển khai nghiên cứu cần thực hiện với những mục tiêu như sau:

- Hệ thống hóa cơ sở lý thuyết về quản lý chi thường xuyên NSNN cấp huyện.

- Phân tích thực trạng quản lý chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau giai đoạn 2016 - 2020, chỉ rõ những kết quả đạt được, những hạn chế và nguyên nhân chủ yếu của thực trạng đó.

- Đề xuất các giải pháp hoàn thiện quản lý chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau trong những năm tới.

2. Phương pháp nghiên cứu

Đề tài sử dụng các phương pháp nghiên cứu khác nhau bao gồm cả phương pháp diễn dịch, phương pháp quy nạp; kết hợp với thống kê, mô tả.

Việc sử dụng phương pháp diễn dịch nhằm hình thành khung lý thuyết về quản lý chi thường xuyên NSNN cấp huyện dựa trên hệ thống lý thuyết nền tảng về quản lý ngân sách. Trên cơ sở hệ thống lý thuyết đó đề tài sẽ đánh giá thực trạng hoạt động quản lý chi thường xuyên NSNN trên địa bàn huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau và rút ra những kết luận cần thiết, những kiến nghị về quản lý chi thường xuyên NSNN cấp huyện.

Phương pháp quy nạp được sử dụng trên cơ sở các dữ liệu thực tế về chi thường xuyên NSNN và quản lý chi thường xuyên NSNN để khái quát

hóa (quy nạp), rút ra những nhận định, kết luận về quản lý nhà nước nhằm hoàn thiện chi thường xuyên NSNN cấp huyện.

Phương pháp thu thập thông tin được sử dụng gồm phương pháp nghiên cứu tài liệu và khảo sát thực tiễn thông qua lấy ý kiến của các chuyên gia có kinh nghiệm trong công tác quản lý chi thường xuyên NSNN.

3. Cơ sở lý thuyết áp dụng nghiên cứu

Theo khoản 6, điều 4, Luật Ngân sách nhà nước năm 2015, “Chi thường xuyên là nhiệm vụ chi của ngân sách nhà nước nhằm bảo đảm hoạt động của bộ máy nhà nước, tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã hội, hỗ trợ hoạt động của các tổ chức khác và thực hiện các nhiệm vụ thường xuyên của Nhà nước về phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh”.

Chi thường xuyên NSNN cấp huyện là quá trình phân phối, sử dụng nguồn lực tài chính của Nhà nước cấp huyện nhằm trang trải những nhu cầu của các cơ quan Nhà nước, các tổ chức chính trị xã hội thuộc khu vực công tại một huyện, qua đó thực hiện nhiệm vụ quản lý Nhà nước ở các hoạt động sự nghiệp nông, lâm, ngư nghiệp, thủy lợi và đất đai; công nghiệp và tiểu thủ công nghiệp; xây dựng, giao thông vận tải; thương mại, dịch vụ và du lịch; giáo dục, y tế, xã hội, văn hóa, thông tin và thể dục thể thao; quốc phòng – an ninh và các hoạt động sự nghiệp khác trên địa bàn huyện. Khi nền kinh tế, xã hội ngày càng phát triển, nhiệm vụ chi thường xuyên mà các

cơ quan Nhà nước cấp huyện đảm nhiệm ngày càng tăng, nhờ đó mà nội dung chi thường xuyên NSNN cấp huyện cũng phong phú thêm (Hoàng Thị Phúc, 2018).

Theo Nghị định số 163/2016/NĐ-CP ngày 21/12/2016 của Chính phủ về việc quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật NSNN và Thông tư số 342/2016/TT-BTC ngày 30/12/2016 của Bộ Tài chính về việc quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Nghị định số 163/2016/NĐ-CP ngày 21/12/2016 của Chính phủ về việc quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật NSNN thì nhiệm vụ chi ngân sách cấp huyện gồm: Chi sự nghiệp giáo dục, đào tạo và dạy nghề; Chi sự nghiệp khoa học – công nghệ; Chi sự nghiệp y tế, dân số và gia đình; Chi sự nghiệp văn hóa, thông tin; Chi sự nghiệp phát thanh; Chi sự nghiệp thể dục, thể thao; Chi sự nghiệp bảo vệ môi trường; Chi sự nghiệp kinh tế; Hoạt động của các cơ quan nhà nước cấp huyện; hoạt động của các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện; Chi đảm bảo xã hội; Chi hỗ trợ các nhiệm vụ về quốc phòng; Chi hỗ trợ nhiệm vụ an ninh và trật tự an toàn xã hội; Các khoản chi khác theo quy định của pháp luật.

Quản lý chi thường xuyên NSNN là quá trình các cơ quan quản lý Nhà nước có thẩm quyền sử dụng hệ thống các biện pháp tác động vào hoạt động chi thường xuyên NSNN, đảm bảo cho các khoản chi thường xuyên được sử dụng đúng mục đích, tiết kiệm và hiệu quả.

Đồng thời, quản lý chi thường xuyên NSNN là quá trình thực hiện có hệ thống các cách thức, biện pháp phân phối và sử dụng tiền tệ tập trung nhằm phục vụ chi tiêu cho bộ máy và thực hiện các chức năng của Nhà nước (Nguyễn Thị Thu Ngân, 2017).

Quản lý chi thường xuyên NSNN cấp huyện là quá trình thực hiện có hệ thống các biện pháp phân phối, sử dụng ngân sách cho mục đích chi tiêu nhằm duy trì sự tồn tại và thực hiện các chức năng, nhiệm vụ của bộ máy chính quyền cấp huyện (Đinh Thị Lan Doanh, 2018).

Quản lý chi thường xuyên NSNN cấp huyện là một nội dung trọng yếu của quản lý chi ngân sách, quản lý tài chính nói riêng và quản lý nhà nước nói chung, được điều hành bởi bộ máy cấp huyện và là một mắt xích quan trọng của quá trình quản lý kinh tế - xã hội.

4. Kết quả thảo luận

4.1. Thực trạng chi NSNN huyện Cái Nước giai đoạn 2016 – 2020

Tổng chi NSNN huyện Cái Nước giai đoạn 2016 – 2020 có xu hướng tăng theo thời gian. Chi thường xuyên chiếm vị trí cao nhất trong kết cấu nguồn chi và tăng dần đều qua các năm, tổng chi thường xuyên từ năm 2016 - 2020 là 1.821.179 triệu đồng, bình quân chiếm hơn 75% tổng chi ngân sách huyện. Chiếm vị trí thứ hai trong chi NSNN trên địa bàn giai đoạn 2016 - 2020 là chi đầu tư phát triển với tổng số tiền 157.836 triệu đồng, chiếm 6% trong tổng chi ngân sách huyện. Các khoản chi đầu tư phát triển trong giai đoạn 2016 – 2020 có sự tăng trưởng tương đối ổn định. Điều này cho

thấy cơ cấu chi thường xuyên của huyện trong tổng chi NSNN vẫn chưa phù hợp, tỷ trọng chi thường xuyên lớn cho thấy gánh nặng của ngân sách trong việc chi cho bộ máy quản lý hành chính, các hoạt động đào tạo trong khi nguồn chi cho đầu tư xây dựng chưa lớn, chưa đủ thúc đẩy mạnh mẽ sự phát triển kinh tế.

Hàng năm, dự toán chi thường xuyên tỉnh giao về cho ngân sách huyện chi theo định mức của thời kỳ ổn định; ngân sách, tuy nhiên trong thực tế phát sinh rất nhiều nhiệm vụ nhưng không phân bổ trong dự toán đầu năm như: chi an sinh xã hội, bổ sung chi trợ cấp đối tượng bảo trợ xã hội, thân nhân liệt sĩ và người có công với cách mạng, hỗ trợ tiền điện cho hộ nghèo và một số nhiệm vụ khác (thủy lợi phí, duy tu sửa chữa giao thông, kiến thiết thị chính...)... từ đó dẫn đến dự toán chi thường xuyên hàng năm đều tăng so với dự toán đầu năm. Qua đó, cho thấy lập dự toán chi thường xuyên còn mang tính hình thức, theo thời kỳ ổn định ngân sách thì năm sau cũng giống như năm trước, chỉ khác khi có thay đổi chính sách, tăng mức lương cơ sở... điều này cho thấy hiệu quả lập dự toán chưa cao, chưa dự báo hết những nhiệm vụ phải thực hiện trong năm kế hoạch. Tỷ lệ chênh lệch giữa quyết toán và dự toán còn ở mức cao cho thấy công tác lập dự toán và thực hiện dự toán còn chưa chặt chẽ và hiệu quả.

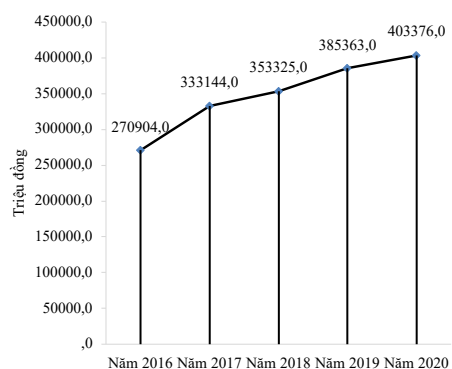
4.2. Thực trạng công tác lập dự toán chi thường xuyên NSNN tại huyện Cái Nước.

Bảng 4.1. Kết quả chi NSNN huyện Cái Nước giai đoạn 2016 – 2020

ĐVT: Triệu đồng

Chỉ tiêu	Năm 2016	Năm 2017	Năm 2018	Năm 2019	Năm 2020
Chi ngân sách địa phương	365.593	467.604	529.794	512.494	581.345
Chi đầu tư phát triển	8.341	43.969	41.537	25.815	38.175
Chi thường xuyên	330.027	323.433	362.937	399.268	405.515
Chi thực hiện CTMT, MT QG	925	91.238	113.951	77.669	123.361
Chi chuyển nguồn sang ngân sách năm sau	4.914	8.965	11.369	9.035	14.295
Chi nộp ngân sách cấp trên				707	
Chi quản lý qua ngân sách	21.386				

Trên cơ sở thực hiện Nghị quyết số 02/2016/NQ-HĐND ngày 08/12/2016 của Hội đồng nhân dân tỉnh Cà Mau về việc phân cấp nguồn thu, nhiệm vụ chi và tỷ lệ phân trăm phân chi cho các cấp ngân sách tỉnh Cà Mau thời kỳ ổn định 2017 – 2020 và Nghị quyết số 03/2016/NQ-HĐND ngày 08/12/2016 của Hội đồng nhân dân tỉnh Cà Mau về việc Định mức phân bổ dự toán chi thường xuyên ngân sách tỉnh Cà Mau năm 2017 và trên cơ sở Quyết định giao dự toán thu, chi hàng năm của UBND tỉnh.

Hình 4.1. Tình hình lập dự toán chi thường xuyên NSNN giai đoạn 2016 - 2020

Hàng năm, trên cơ sở dự toán ngân sách được UBND tỉnh giao cho huyện,

HĐND huyện thông qua Nghị quyết phân bổ dự toán ngân sách đến các đơn vị sử dụng ngân sách trên cơ sở số biên chế được cơ quan có thẩm quyền giao, quỹ lương và các khoản theo lương của các đơn vị để làm cơ sở xây dựng dự toán chi thường xuyên của đơn vị. Tổng quỹ lương của các đơn vị chiếm 75% tổng chi phí chi thường xuyên và 25% hoạt động thường xuyên. Riêng đối với kinh phí chi thường xuyên của Sự nghiệp giáo dục thì lương và các khoản theo lương chiếm 82% và 18% hoạt động trên tổng kinh phí được cấp có thẩm quyền giao. Dự toán chi thường xuyên NSNN của huyện trong giai đoạn 2016 – 2020 biến động theo sát với yêu cầu thực tế của hoạt động chi thường xuyên NSNN.

Dự toán chi thường xuyên huyện Cái Nước tăng qua các năm và sát theo dự toán hàng năm tỉnh giao cho huyện, về cơ bản là dự toán chi thường xuyên hàng năm đáp ứng nhu cầu chi của huyện trong thực hiện nhiệm vụ. Theo cơ cấu chi thường xuyên, dự toán chi thường xuyên của huyện trong những năm gần đây đã tập trung vào

những khoản chi thiết yếu, trong đó chi sự nghiệp giáo dục - đào tạo và dạy nghề chiếm tỷ trọng rất lớn.

Số liệu bảng 4.2 cho thấy cơ cấu phân bổ dự toán chi thường xuyên NSNN của huyện là rất lớn trong cơ cấu tổng chi cân đối ngân sách.

Bảng 4.2. Cơ cấu phân bổ dự toán chi thường xuyên NSNN giai đoạn 2016 – 2020

ĐVT: Triệu đồng

Năm	Chi cân đối ngân sách	Chi thường xuyên	Tỷ lệ (%)
2016	290.984	270.904	93,1%
2017	364.778	333.144	91,3%
2018	385.308	351.325	91,2%
2019	417.432	385.363	92,3%
2020	442.309	403,376	91,2%

Nhìn chung, việc lập dự toán chi thường xuyên ngân sách huyện thực hiện theo thời kỳ ổn định ngân sách cơ bản là phù hợp với tình hình tại địa phương, gắn với mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, an ninh, quốc phòng. Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện vẫn còn tình trạng bổ sung ngoài dự toán cho các đơn vị làm cho ngân sách có lúc bị động khó cân đối nguồn và điều này cho thấy khâu lập dự toán của các đơn vị chưa chặt chẽ, chưa sát với nhiệm vụ và nhu cầu chi tiêu.

Bên cạnh đó, việc triển khai lập dự toán theo thời kỳ ngân sách tại địa phương còn mang tính hình thức, năm sau tương tự năm trước, chưa dự đoán được những phát sinh và kế hoạch phát triển chưa rõ ràng, hiệu quả. Điều này dẫn đến việc bổ sung ngân sách phát sinh còn nhiều, chưa phát huy hết trách nhiệm cũng như hiệu quả tính tự chủ trong hoạt động quản lý và sử dụng NSNN của các cơ quan, đơn vị.

4.3. Thực trạng công tác chấp hành dự toán chi thường xuyên NSNN tại huyện Cái Nước

Phòng Tài chính – Kế hoạch là cơ quan chuyên môn phụ trách việc cấp phát dự toán cho toàn bộ các đơn vị sử dụng ngân sách trực thuộc qua tài khoản của đơn vị sử dụng ngân sách tại Kho bạc Nhà nước huyện. Hàng năm, trên cơ sở dự toán đã được UBND tỉnh phê duyệt về cho huyện, Hội đồng nhân dân huyện ra Nghị quyết phân bổ dự toán, trong đó có nguồn kinh phí chi thường xuyên. Từ đó, UBND huyện ra quyết định phân bổ dự toán và chỉ đạo cho Phòng Tài chính – Kế hoạch huyện cấp phát dự toán cho các đơn vị sử dụng ngân sách qua tài khoản tại Kho bạc Nhà nước huyện để thực hiện.

Tình hình chấp hành dự toán chi ngân sách huyện qua các năm 2016 - 2020 đều vượt dự toán, ngoài việc lập dự toán chưa sát với nhu cầu chi tiêu hàng năm thì nguyên nhân chủ yếu tăng chi là do Chính phủ ban hành bổ sung các chính sách, chế độ mới và phát sinh các nhiệm vụ đột xuất được giao trong các năm.

Bảng 4.3. Tình hình chấp hành dự toán chi NSNN giai đoạn 2016 – 2020

ĐVT: Triệu đồng

Chi thường xuyên NSNN	Dự toán	Thực hiện	TH/DT (%)
Năm 2016	270.904	330.952	122
Năm 2017	333.144	323.433	97
Năm 2018	351.937	362.937	103
Năm 2019	385.363	399.268	104
Năm 2020	403.376	405.515	101

Tình hình chi thường xuyên qua 5 năm từ 2016 đến 2020 đều tăng qua các năm, năm 2020 đạt 405.545 triệu đồng tăng

22,5% so với năm 2016 đạt 330.952 triệu đồng.

Để nhận định cụ thể hơn về công tác chấp hành dự toán tại huyện Cái Nước cần coi xét các lĩnh vực của chi thường xuyên qua bảng số liệu 4.3.

Đánh giá những mặt được trong công tác chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước trong thời gian qua:

Chất lượng xây dựng dự toán và chấp hành dự toán chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước ngày càng được thực hiện tốt hơn, hiệu quả các khoản chi thường xuyên ngày càng được nâng cao, đáp ứng đầy đủ, kịp thời những nhiệm vụ đã được giao và nhiệm vụ phát sinh đột xuất (khắc phục hậu quả thiên tai, dịch bệnh...). Công tác quản lý, điều hành chi thường xuyên cơ bản thực hiện khá tốt, chủ động, tích cực đảm bảo cân đối ngân sách huyện Cái Nước. Vì vậy, về cơ bản nguồn lực tài chính của huyện đáp ứng được yêu cầu để thực hiện hoàn thành nhiệm vụ phát triển kinh tế xã hội của địa phương.

Công tác tổ chức thực hiện dự toán chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước đã có nhiều chuyển biến tích cực, các đơn vị sử dụng dự toán luôn bám vào dự toán được phân bổ và khả năng cân đối ngân sách của đơn vị để thực hiện. Về cơ bản dự toán chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước thực hiện theo thời kỳ ổn định NS của tỉnh Cà Mau (giai đoạn 2017 – 2020) cơ bản là phù hợp với tình hình tại địa phương, gắn với mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, an ninh, quốc phòng. Hệ thống phân bổ NSNN chi thường xuyên cụ thể, rõ ràng, dễ thực hiện, dễ kiểm tra.

Công tác thẩm tra, quyết toán NSNN huyện đã từng bước đi vào nề nếp, chất lượng quyết toán chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước cơ bản thực hiện tốt và đảm bảo đúng quy định. Các loại báo cáo tài chính được lập đúng, đủ và kịp thời theo thời gian quy định, báo cáo phản ánh trung số liệu sử dụng NSNN huyện. Đồng thời, huyện luôn thực hiện tốt việc công khai tài chính đối để tất cả mọi người dân và tổ chức giám sát việc sử dụng NSNN theo quy định.

Bên cạnh đó, thì công tác chấp hành dự toán chi thường xuyên ngân sách huyện Cái Nước trong thời gian qua còn những hạn chế nhất định:

Công tác chấp hành dự toán trong những tháng đầu năm thường gặp nhiều khó khăn, thường vào những tháng đầu năm nguồn thu ngân sách đạt thấp, do đó phải ứng trước dự toán cân đối tỉnh bổ sung để cân đối thu chi ngân sách huyện, ngoài ra trong công tác chấp hành dự toán còn một số nhiệm vụ chi thực hiện còn chậm do có một số nguồn kinh phí không được phân bổ trong dự toán đầu năm, đặc biệt là thực hiện chính sách an sinh xã hội nguồn thực hiện lớn nhưng đầu năm không phân bổ mà chỉ bổ sung sau khi phát sinh nhiệm vụ, từ đó gây rất nhiều khó khăn trong điều hành ngân sách huyện.

Công tác, chấp hành dự toán chi thường xuyên đã được HĐND và UBND huyện quyết định từ đầu năm, nhưng chưa tốt, chưa đảm bảo nhu cầu thực hiện trong năm dự toán, do một số nhiệm vụ phát sinh ngoài kế hoạch sau khi phân bổ, từ đó trong quá trình thực hiện vẫn còn tình trạng thừa, thiếu nên phải thực hiện điều chỉnh, bổ sung dự

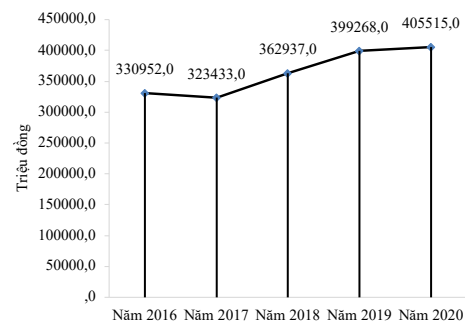
toán, đồng thời trong quản lý vẫn còn cơ chế “xin - cho” vì vậy gây khó khăn trong quá trình quản lý, điều hành dự toán. Ngoài ra, còn một số ít đơn vị vẫn còn lãng phí trong thực hiện ở một số khoản chi. Thực hiện mua sắm trang thiết bị không sát với định mức, tiêu chuẩn, chi tổ chức lễ, tổng kết hội nghị còn phô trương hình thức gây tốn kém, lãng phí.

4.4. Thực trạng công tác quyết toán chi thường xuyên NSNN tại huyện Cái Nước

Thực hiện Nghị quyết số 07/2018/NQ-HĐND ngày 11/7/2018 của HĐND tỉnh Cà Mau về quy định thời gian báo cáo, phê chuẩn quyết toán ngân sách địa phương và biểu mẫu báo cáo tài chính – ngân sách trên địa bàn tỉnh. Quyết toán là khâu cuối cùng của quá trình quản lý chi NSNN, vì vậy quyết toán có vai trò rất quan trọng nhằm giúp cho các đơn vị sử dụng ngân sách thấy được những sai phạm và nguyên nhân dẫn đến sai phạm trong quá trình thực hiện so với dự toán được giao. Theo đó, thì sau khi kết thúc năm ngân sách căn cứ vào các văn bản hướng dẫn của cơ quan tài chính cấp trên thì các đơn vị sử dụng ngân sách phối hợp với cơ quan tài chính cùng cấp để thực hiện thanh, quyết toán theo quy định và gửi báo cáo quyết toán về Phòng Tài chính - Kế hoạch trước ngày 31/01 của năm sau. Trên cơ sở tổng hợp quyết toán của các đơn vị sử dụng ngân sách, Phòng Tài chính – Kế hoạch tham mưu UBND huyện gửi báo cáo quyết toán về Sở Tài chính trước 15/5 năm sau, đồng thời hoàn chỉnh báo cáo gửi HĐND huyện thông qua phê chuẩn quyết toán. Nhìn chung, công tác quyết

toán chi thường xuyên NSNN trong thời gian qua được thực hiện khá tốt, các đơn vị sử dụng ngân sách thực hiện đầy đủ, chính xác và kịp thời theo thời gian theo quy định. Đồng thời, sau khi thực hiện quyết toán ngân sách thì Phòng Tài chính – Kế hoạch đã tham mưu UBND huyện thực hiện công khai theo quy định.

Tuy nhiên, bên cạnh đó vẫn còn thực hiện một số nhiệm vụ chưa sát với dự toán, hàng năm số thực chi thường cao hơn số dự toán đầu năm, chất lượng xét duyệt báo cáo quyết toán chưa cao, chưa cương quyết xuất toán đối với các khoản chi sai. Việc xử lý các vi phạm trong công tác quyết toán chưa được thực hiện triệt để, báo cáo quyết toán của một số đơn vị thực hiện chưa đúng phải điều chỉnh, dẫn đến chậm trễ thời gian, có một số trường hợp số chi tiết và số tổng hợp không khớp nhau.

Hình 4.2. Tình hình quyết toán chi thường xuyên NSNN giai đoạn 2016 – 2020

Giai đoạn 2016 – 2020, quyết toán chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước là 1.822.104 triệu đồng, vượt 75.993 triệu đồng (tăng 4,4%) so với dự toán huyện giao đầu năm, hằng năm đều tăng so với kế hoạch. Vượt cao nhất là nguồn Đảm bảo xã hội kế tiếp là nguồn An ninh, Quốc phòng và Quản lý hành chính. Nguyên nhân do thay đổi

chính sách tiền lương và chế độ phụ cấp của Chính phủ, tăng chế độ trợ cấp cho các đối tượng bảo trợ xã hội, sự thay đổi về chính sách điều hành qua các thời kỳ,...

4.5. Thực trạng công tác kiểm tra, kiểm soát chi thường xuyên NSNN tại huyện Cái Nước

Thực trạng công tác kiểm soát nội bộ chi thường xuyên NSNN huyện.

Trong những năm qua công tác kiểm soát chi thường xuyên trên địa bàn huyện Cái Nước được thực hiện nghiêm túc, đúng theo quy định của pháp luật. Các đơn vị sử dụng ngân sách khi được giao dự toán đầu năm thì thực hiện xây dựng quy chế chi tiêu nội bộ và thông qua tập thể đơn vị, đồng thời gửi về Phòng Tài chính – Kế hoạch, Kho bạc Nhà nước huyện để kiểm soát thực hiện. Từ đó, các đơn vị sử dụng dự toán cơ bản thực hiện tốt việc kiểm soát việc thực hiện theo quy chế đã xây dựng.

Trong những năm qua Kho bạc Nhà nước huyện thực hiện tốt công tác kiểm soát chi ngân sách trên địa bàn huyện, từ đó góp phần tăng cường ý thức của các đơn vị sử dụng ngân sách trong quá trình chấp hành chi thường xuyên NSNN. Các khoản thanh toán chi thường xuyên NSNN được Kho bạc Nhà nước kiểm soát chi khi đủ các chứng từ theo quy định và các khoản chi đã có trong dự toán, định mức chi.

Công tác thanh tra, kiểm tra chi thường xuyên NSNN huyện.

Hàng năm, Thanh tra nhà nước cấp huyện xây dựng kế hoạch thanh tra vào đầu năm và tiến hành thực hiện

thanh tra theo kế hoạch được duyệt. Qua đó, phát hiện một số đơn vị chi tiêu chưa đúng quy định trong quá trình thanh toán các khoản chi thường xuyên, thiếu chứng thanh toán... từ đó qua Thanh tra kịp thời chấn chỉnh những sai sót trong quá trình sử dụng ngân sách của đơn vị sử dụng ngân sách, hạn chế thất thoát gây lãng phí cho NSNN. Tuy nhiên, bên cạnh đó thì hiệu quả của công tác thanh tra còn chưa cao, việc thanh tra, kiểm toán còn chông chéo, vì vậy có đơn vị phải làm việc với nhiều cơ quan khác nhau và với nhiều kết luận, gây khó khăn trong hoạt động của đơn vị sử dụng ngân sách. Đồng thời, việc kết luận xử lý sai phạm có một số việc chưa nghiêm, chưa xử lý đối với các đơn vị sai phạm, đây cũng là một nguyên nhân gây ảnh hưởng đến hiệu quả chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước.

Bảng 4.4. Kết quả thanh tra trên địa bàn huyện Cái Nước giai đoạn 2016 – 2020

ĐVT: Triệu đồng

Nội dung	Năm 2016	Năm 2017	Năm 2018	Năm 2019	Năm 2020
Số cuộc thanh tra	04	05	06	03	04
Đã phát hiện sai phạm xử lý	555	694	58	1.613	333
Kiến nghị thu hồi nợ ngân sách	555	694	58	1.613	333
Đã thu hồi	420	440	36	1.336	259

5. Đề xuất giải pháp

5.1. Phương hướng hoàn thiện công tác quản lý chi thường xuyên NSNN

Quản lý chặt chẽ các khoản chi thường xuyên NSNN để góp phần loại

bỏ tiêu cực, chống tham ô, lãng phí, nâng cao hiệu quả sử dụng NSNN.

Hoàn thiện quy trình, thủ tục quản lý chi thường xuyên NSNN đảm bảo tính khoa học, đơn giản, rõ ràng, công khai, minh bạch, tạo điều kiện thuận lợi cho đơn vị sử dụng ngân sách và đồng thời đảm bảo các yêu cầu về quản lý NSNN.

Nâng cao ý thức chấp hành các chế độ chi tiêu ngân sách nhà nước của các cơ quan, đơn vị trong việc sử dụng kinh phí ngân sách nhà nước đúng chế độ, định mức, tiết kiệm và hiệu quả.

Từng bước hiện đại hóa công tác quản lý chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước.

5.2. Giải pháp hoàn thiện công tác quản lý chi thường xuyên NSNN

Hoàn thiện công tác lập dự toán chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước

Quản lý chi NSNN phải chặt chẽ, tuân thủ theo đúng quy trình và lập dự toán chi thường xuyên NSNN là khâu mở đầu của quy trình đó. Lập dự toán chi thường xuyên NSNN là khâu vô cùng quan trọng nhằm phân tích, đánh giá khả năng và nhu cầu chi thường xuyên NSNN cấp huyện, từ đó xác lập được các chỉ tiêu một cách đúng đắn có căn cứ khoa học và phù hợp với tình hình thực tế của huyện cũng như nhằm mục đích phát triển kinh tế trên địa bàn huyện. Dự toán chi thường xuyên NSNN là cơ sở để kiểm tra và theo dõi quá trình chấp hành, quyết toán NSNN cho đúng nội dung chi đã được lập.

Đối với các khoản chi thường xuyên của NSNN khi lập dự toán chi

thì căn cứ vào tình hình thực hiện của năm trước và phương hướng, chủ trương, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, an ninh – quốc phòng của Đảng và Nhà nước trong năm kế hoạch và những năm tiếp theo.

Trong lập, phân bổ dự toán chi thường xuyên phải tuân thủ theo quy trình phân bổ, thời gian giao dự toán cho các đơn vị sử dụng ngân sách, trong đó cần xác định rõ nhiệm vụ chi để đảm bảo cho đơn vị thực hiện, hạn chế tối đa việc bổ sung, điều chỉnh dự toán trong năm ngân sách.

Hoàn thiện công tác chấp hành dự toán chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước

Trên cơ sở dự toán đã được duyệt và các chế độ định mức chi thường xuyên NSNN theo quy định hiện hành, Phòng Tài chính – Kế hoạch hướng dẫn một cách cụ thể, rõ ràng các nội dung chi cho các đơn vị nhằm thực hiện chi đúng, chi đủ tránh chi sai mục đích gây lãng phí ngân sách. Việc cấp phát dự toán chi thường xuyên NSNN thì đối với các khoản chi theo định kỳ phải được bố trí kinh phí thực hiện đảm bảo trong trong năm kế hoạch, Phòng Tài chính - Kế hoạch, căn cứ vào văn bản quy định của các cấp có thẩm quyền hướng dẫn cho các đơn vị sử dụng ngân sách thực hiện tốt chế độ về định mức chi thường xuyên NSNN theo quy định và sử dụng nguồn kinh phí phải được hạch toán đúng, đủ, chính xác và kịp thời. Trên cơ sở đó vẫn đảm bảo cho việc quyết toán được thuận lợi. Đồng thời, Phòng Tài chính - Kế hoạch cũng thường xuyên kiểm tra, giám sát tình hình thực hiện và sử dụng kinh phí của

các đơn vị sử dụng ngân sách cho mỗi khoản chi và mục chi vừa phải đảm bảo theo đúng dự toán, định mức tiêu chuẩn của chế độ kế toán chi NSNN vừa phải góp phần nâng cao tính tiết kiệm và hiệu quả trong quản lý ngân sách, đảm bảo thực hiện chế độ quy định.

Hoàn thiện công tác quyết toán chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước

Công tác quyết toán chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước phải đảm bảo tính chính xác, trung thực và đảm bảo đúng thời gian quy định. Đồng thời, nâng cao chất lượng thẩm định báo cáo quyết toán chi thường xuyên của đơn vị sử dụng dự toán, đảm bảo đúng thời gian quy định của công tác quyết toán NSNN. Thực trạng công tác quyết toán của huyện Cái Nước còn chậm trễ so với thời gian quy định và hiệu quả đạt chưa cao do nguồn lực thực hiện công tác thẩm định quyết toán chi thường xuyên NSNN chưa đảm bảo so với nhu cầu công việc. Ngoài ra, đối với một số đơn vị sử dụng ngân sách có công chức phụ trách nhiệm vụ kế toán còn thực hiện kiêm nhiệm, chủ yếu nặng về công tác chuyên môn, ít quan tâm đến lĩnh vực kế toán ngân sách, từ đó công tác quyết toán của đơn vị vẫn còn những hạn chế nhất định. Có những đơn vị chưa chấp hành đúng quy định và thời gian quyết toán nhưng vẫn chưa có chế tài và kiên quyết xử lý dứt điểm.

Trong quá trình quyết toán các khoản chi và mục chi, Phòng Tài chính - Kế hoạch yêu cầu các đơn vị sử dụng ngân sách lập đầy đủ các báo cáo tài chính và gửi về Phòng Tài chính -

Kế hoạch để xét duyệt theo đúng quy định về chế độ định mức, số liệu trong báo cáo quyết toán phải đảm bảo tính chính xác và trung thực. Nội dung trong báo cáo tài chính phải theo đúng các nội dung trong dự toán được duyệt theo đúng mục lục NSNN. Ngoài ra, báo cáo quyết toán của các đơn vị sử dụng ngân sách không được để xảy ra tình trạng quyết toán chi sai, dẫn đến xuất toán, làm giảm số chi sau khi quyết toán thấp hơn số dự toán được giao.

Từ đó, để đảm bảo tiến độ trong công tác quyết toán và đảm bảo chất lượng trong quyết toán chi thường xuyên NSNN cần thực hiện tốt công việc như: Hàng quý phải có kế hoạch, sắp xếp lịch quyết toán chi thường xuyên NSNN cho các đơn vị sử dụng ngân sách và cơ bản bám vào dự toán đã được phân bổ đầu năm, trên cơ sở đó thì sẽ kiểm tra việc chi thường xuyên của từng đơn vị sử dụng ngân sách theo định kỳ sẽ chấn chỉnh kịp thời những sai sót trước khi kết thúc năm ngân sách. Đồng thời, cần lấy việc hoàn thành công tác quyết toán làm tiêu chí đánh giá mức độ hoàn thành nhiệm vụ trong năm kế hoạch, kịp thời khen thưởng những đơn vị làm tốt để khích lệ tinh thần và nhắc nhở, phê bình với các đơn vị thực hiện chưa tốt, nếu đơn vị nào không thực hiện tốt nhiệm vụ thì không cấp kinh phí hoạt động thường xuyên trong kỳ tiếp theo.

Hoàn thiện công tác thanh tra, kiểm soát chi thường xuyên NSNN huyện Cái Nước

Kiện toàn đội ngũ cán bộ làm công tác thanh tra, đặc biệt là công chức tại

Thanh tra Nhà nước cấp huyện. Cần tăng cường thực hiện công tác thanh tra tài chính nội bộ của đơn vị. Có cơ chế phối hợp và xác định rõ trách nhiệm của mỗi cá nhân và đơn vị khi tham gia vào quá trình thanh tra, kiểm tra thu, chi NSNN và chi thường xuyên NSNN.

Tăng cường hiệu quả hoạt động thanh tra, kiểm tra tại các đơn vị sử dụng kinh phí thường xuyên NSNN. Cần tăng cường và phát huy vai trò của thanh tra nhà nước, đặc biệt là thanh tra tài chính trong việc thanh tra, giám sát tình hình sử dụng NSNN tại địa phương. Đẩy mạnh công tác thực hiện việc công khai tài chính, quy chế tự kiểm tra nhằm đảm bảo mở rộng đủ thành phần tham gia trong công tác thanh tra, kiểm tra.

Triển khai thực hiện tốt công tác kiểm tra và tự kiểm tra trong nội bộ của đơn vị nhằm kịp thời phát hiện thiếu sót, sơ hở...; bảo đảm việc kiểm soát chặt chẽ các khoản chi thường xuyên NSNN. Các đơn vị sử dụng ngân sách cần tăng cường công tác tự kiểm tra chi thường xuyên và giám sát chặt chẽ công tác chi thường xuyên NSNN của đơn vị mình để kịp thời phát hiện và chấn chỉnh các sai phạm nhằm làm giảm lãng phí trong sử dụng ngân sách.

Giải pháp khác

Thực hiện công khai minh bạch các thủ tục liên quan đến lĩnh vực tài chính. Cần

rà lại tất cả các quy định và thủ tục có liên quan đến lĩnh vực tài chính, từ đó yêu cầu công khai và minh bạch các thủ tục nhằm tạo ra sự thông thoáng, đơn giản các thủ tục hành chính liên quan đến lĩnh vực quản lý NSNN nói chung, quản lý chi thường xuyên NSNN nói riêng.

Hoàn thiện các phần mềm ứng dụng trong việc kiểm soát chi ngân sách. Phải thực hiện ứng dụng công nghệ thông tin, sử dụng các phần mềm chuyên dụng vào quản lý chi NSNN và chi thường xuyên NSNN trong tất cả các khâu của chu trình quản lý chi ngân sách.

Tạo lập hạ tầng công nghệ thông tin đáp ứng yêu cầu quản lý. Nâng cấp hệ thống khai thác dữ liệu ngân sách, thường bị quá tải vào dịp cuối năm và vào dịp Tết Nguyên đán hàng năm.

Tăng cường đào tạo nâng cao trình độ tin học cho cán bộ kiểm soát chi. Cần rà soát, đánh giá lại nhân lực làm công tác tài chính, kế toán của các đơn vị thụ hưởng từ NSNN về năng lực, trình độ, phẩm chất đạo đức, chính trị và tinh thần trách nhiệm trong thực hiện nhiệm vụ. Theo đó, thì cần có chế độ thưởng, phạt nghiêm minh đối với cán bộ làm công tác tài chính, kế toán và cán bộ lãnh đạo đơn vị. Phải xử lý nghiêm minh đối với các trường hợp vi phạm trong lĩnh vực tài chính, ngân sách.

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Tài chính, *Thông tư số 342/2016/TT-BTC ngày 30/12/2016 của Bộ Tài chính, quy định chi tiết và*

hướng dẫn thi hành một số điều của Nghị định số 63/2016/NĐ-CP ngày 21/12/2016 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành Luật Ngân sách Nhà nước, 2016.

- [2] [2] Hoàng Thị Phúc, “*Quản lý chi thường xuyên ngân sách nhà nước tại thành phố Đồng Hới, tỉnh Quảng Bình*”, Luận văn thạc sĩ khoa học kinh tế, Trường Đại học Kinh tế Huế, 2018.
- [3] [3] Nguyễn Thị Thu Ngân, “*Quản lý chi ngân sách nhà nước tại thị xã An Khê, tỉnh Gia Lai*”, Luận văn thạc sĩ kinh tế phát triển, Trường Đại học Đà Nẵng, 2017.
- [4] [4] Đinh Thị Lan Doanh, “*Hoàn thiện công tác quản lý chi thường xuyên ngân sách nhà nước tại huyện Minh Hóa, tỉnh Quảng Bình*”, Luận văn thạc sĩ khoa học kinh tế, Trường Đại học Kinh tế Huế, 2018.
- [5] [5] Sở Tài chính, *Thông báo số 577/TB-STC ngày 26/07/2017 của Sở Tài chính tỉnh Cà Mau về việc thẩm định quyết toán ngân sách huyện Cái Nước năm 2016, 2017.*
- [6] [6] Sở Tài chính, *Thông báo số 657/TB-STC ngày 27/07/2018 của Sở Tài chính tỉnh Cà Mau về việc thẩm định quyết toán ngân sách huyện Cái Nước năm 2017, 2018.*
- [7] [7] Sở Tài chính, *Thông báo số 643/TB-STC ngày 14/08/2019 của Sở Tài chính tỉnh Cà Mau về việc thẩm định quyết toán ngân sách huyện Cái Nước năm 2018, 2019.*
- [8] [8] Sở Tài chính, *Thông báo số 556/TB-STC ngày 30/07/2020 của Sở Tài chính tỉnh Cà Mau về việc thẩm định quyết toán ngân sách huyện Cái Nước năm 2019, 2020.*
- [9] [9] Sở Tài chính, *Thông báo số 654/TB-STC ngày 19/07/2021 của Sở Tài chính tỉnh Cà Mau về việc thẩm định quyết toán ngân sách huyện Cái Nước năm 2020, 2021.*

Ngày nhận bài: 18/4/2022

Ngày hoàn thành sửa bài: 18/6/2022

Ngày chấp nhận đăng: 20/6/2022